

UTKAST

Statsrådets förordning

[Naturvårdsförordning]

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 13 § 4 mom., 15 § 5 mom., 18 § 5 mom., 37 § 2 mom., 64 § 5 mom., 65 § 2 mom., 69 § 2 mom., 70 § 3 mom., 75 § 1 mom., 77 § 1 mom., 78 § 1 mom., 108 § 2 mom. och 115 § 2 mom. i naturvårdslagen (9/2023):

1 §

Utarbetande av strategin och handlingsprogrammet för biologisk mångfald

Utarbetandet av den nationella strategin för biologisk mångfald ska inledas utan dröjsmål vid utgången av varje strategiperiod.

2 §

Naturskyddsprogram

Ett naturskyddsprogram ska, utöver vad som föreskrivs i 15 § i naturvårdslagen, innehålla målen för programmet och grunderna för val av skyddsobjekt samt ange de områden som ska ingå i programmet. Skyddsobjektens läge och avgränsning ska anges på de kartor som behövs och till programmet ska fogas en utredning om dess ekonomiska och sociala verkningar.

3 §

Ordnanande av uppföljningen av naturskyddet

Miljöministeriet svarar för att ordna uppföljningen av naturskyddet i samarbete med de myndigheter som nämns i 10, 11 och 18 § i naturvårdslagen. Vid uppföljningen av naturvården används datasystemet för naturvården, som ska utvecklas och förvaltas så att det stöder uppnåendet av syftet med naturvårdslagen, inklusive planeringen och uppföljningen av naturvården.

4 §

Anmälan om en åtgärd som påverkar ett Natura 2000 -område

I en sådan anmälan om en åtgärd som avses i 37 § 2 mom. i naturvårdslagen ska följande uppgifter lämnas:

- 1) namn och kontaktuppgifter för den som svarar för åtgärden, fastighetsägarens kontaktuppgifter, om ägaren är någon annan än den som svarar för åtgärden,
- 2) var det område där åtgärden vidtas är beläget, uttryckt med fastighetsbeteckning och den kommun där fastigheten finns eller med tillräcklig noggrannhet på en karta,
- 3) en beskrivning av den planerade åtgärden och hur den ska genomföras samt av omfattningen av området där åtgärden vidtas,
- 4) tidpunkten för åtgärden och hur länge det tar att genomföra den, samt

5) en beskrivning av den planerade åtgärdens inverkan på syftet med att skydda Natura 2000-området.

Till anmälan ska fogas en karta över området, på vilken platsen för åtgärden har märkts ut.

5 §

Skyddade naturtyper

De hotade, skyddade naturtyper som avses i 64 § i naturvårdslagen är följande:

1) sandstränder är stränder vid havskusten, sjöar samt älvar och åar som befinner sig i naturtillstånd eller nästan i naturtillstånd och där marksubstansen huvudsakligen är sand eller finsand med sådan vanligen sparsam växtlighet som är typisk för sandstränder. Särdragen hos en sådan sandstrand som avses här har inte märkbart ändrats genom byggande eller utfyllnad eller utjämnning och stränderna är inte obevuxna på grund av slitage som orsakas av människan. På havsstränder består växtligheten till exempel av saltarvs- eller strandrågsbälten. På sandstränder vid sjöar, älvar och åar är växtligheten i allmänhet mer sparsam och består av vanliga strandväxter, såsom olika gräs, starrar, säv och tåg samt till exempel fackelblomster, liten blåklocka eller fibbla. På sandstränder kan det också förekomma organiska driftvallar som består av växtmaterial. Sandstrandens storlek varierar när vattenståndet varierar, och den ekologiska helheten omfattar också den del av sandstranden som är täckt vid lågvatten. Till en skyddad sandstrand kan också höra igenvuxna delar vars naturvärden kan återställas genom skötselåtgärder.

2) ädellövskogar är naturliga dungar som till en betydande del består av ädla lövträd och där de pelarartade ädla lövträden (brösthöjdsdiameter minst 7 cm, med undantag av ek minst 20 cm) uppgår till minst 20 stycken per hektar i en eller flera intill varandra stående trädgrupper i ett sammanhängande område som kan avgränsas. De ädla lövträden är ek, skogslind, lönn, ask, vresalm och skogsalm. Ädellövskogar förekommer ofta i frodiga lundområden, men de påträffas också i kargare marker. Utöver den kärna som uppfyller kraven på mängd och storlek i fråga om ädla lövträd räknas de ädla lövträdens plantor och skott till förekomsten, för att trygga förnyringen av ädla lövträd och skogsbeståndets naturliga mikroklimat.

3) hasselkogor består av hasselbuskar som är minst 20 till antalet per hektar och två meter höga eller breda i en eller flera närstående grupper i ett sammanhängande område som kan avgränsas. Hasselkogor kan vara av ståndortstyperna lund eller moskog. Hasselbuskarnas murkande grenar och grenar som fallit till marken hör till naturtypens särdrag och är viktiga för de arter som är typiska för naturtypen, såsom svampar och ryggradslösa djur.

4) klibbalsskogor omfattar skogar och myrar där det växer främst klibbal, såsom klibbalskärr, klibbals-madkärr och klibbalslundar. Smala, endast några meter breda, strandområden där det förekommer klibbal räknas inte som klibbalsskogor. Klibbalskärr är lundkärr eller örtrika skogskärr där växtligheten kännetecknas av gräs och ormbunksväxter som är utmärkande för fuktiga växtplatser. Klibbals-madkärr kännetecknas av våta och en ständig inverkan av ytvatten. Den dominerande undervegetationen kan bestå av till exempel ormbunksväxter, svärdsilja, skogs-säv, sjöfräken, vass eller starrar. Klibbalslundar är fuktiga eller friska lundar vars växtlighet domineras av ormbunksväxter eller högorter. Klibbalskärr, klibbals-madkärr och klibbalslundar förekommer vanligen på stränder eller vid kanten av myrar. De förekommer ofta tillsammans och bildar en ekologisk helhet som ska skyddas och som även omfattar tidiga successionsskeden i kanterna av klibbalsskogor. Klibbalsskogor är känsliga för förändringar i vattenhushållningen.

5) *havsstrandängar* är sådana obearbetade, öppna och näst intill träd- och busklösa strandområden som befinner sig i naturtillstånd, eller i ett tillstånd som följer av traditionell markanvändning, med lågvuxen växtlighet där hö eller gräs dominerar. Havsstrandängarnas växtlighet förekommer i bälten längs med stränderna. Jordmånen består åtminstone delvis av finkornig finsand, mjåla eller lerjord. Betesgång och slätter på strandängarna upprätthåller en mångfald av växt- och djurarter, såsom fågelbestånd som är beroende av öppna häckningsmiljöer. I de nedre

delarna av havssträndängar domineras växtligheten av olika slags säv. Ovanför vattenbrynet består växtligheten av lågväxta tåg-, gräs- och starrdominerade ängar och mer högväxta högstarrdominerade och högrörrika ängar och ställvis även saltskonor. Naturliga havssträndängar är mindre än skötta ängar. De är ofta steniga och hålls öppna till följd av vågor och is. Deras växtlighet formar inte heller alltid tydliga bälten. Havssträndängens storlek varierar när vattenståndet varierar, och den ekologiska helheten omfattar också strand som är täckt vid lågvatten. En helhet av havssträndängar kan omfatta igenvuxen, högväxt äng, om avgränsningen på det sättet utgör en mer fungerande och bättre helhet med tanke på ordnandet av skötseln.

6) lövängar är glest trädbevuxna ängar som formats av traditionell jordbruksanvändning och där det utöver hö har skördats lövkärvar. Kännetecknande för lövängar är gamla lövträd eller hamlade träd med flera stammar, och det bör finnas minst fem sådana träd per hektar. På grund av variationen mellan lövträdbestånd och öppna ängsområden samt den näringsrika marken är mångfalden av arter särskilt stor på lövängar. Växarterna på lövängar är arter typiska för ängar och lundar. Det förekommer också rikligt med insekter, fåglar, fladdermöss och svampar samt lavar och mossor som växer på gamla trädstammar och grenar.

7) torrängar är torra och lågbevuxna, huvudsakligen trädlösa ängar på sand-, grus och moränmark, ofta i soliga sluttningar. Torrängar som formats av traditionell jordbruksanvändning delas in i fem undertyper: Kalktorrängar, fattiga lågörtstorrängar, ristörrängar, luddhavretorrängar och gräsrika torrängar. Dessutom omfattar torrängar också epilitoraltorrängar på öarna i Östersjöns yttre skärgård där växtligheten hålls låg utan skötselåtgärder samtidigt som torrängarna gynnas av betesgång. Eftersom torrängarna är torra och solexponerade miljöer räcker det med korta perioder av betesgång eller slåtter som inte nödvändigtvis upprepas varje år. I en helhet av torrängar kan det finnas ängar som blivit mer högväxta. Dessa kan genom skötselåtgärder återställas till torrängar.

8) trädbevuxna kustdyner är glest trädbevuxna formationer vid havskusten som påminner om sanddyner med kråkbärsvegetation och som befinner sig i något stadium av dynsuccession där sandanhopning inte längre sker. Undervegetationen kännetecknas av kråkbär, mjölon eller lingon samt renlavar och raggmossor. Kala fläckar med sand är viktiga för insektsarterna i solexponerade miljöer.

9) svämskogar i inlandet är skogar vid vattendragens stränder där växtligheten uppvisar strukturella drag av återkommande översvämningar som också påverkat artförekomsten. Översvämningar och de ismassor som de medför tär på och formar växtligheten. De fasta substanser som översvämningen för med sig bidrar med näringsämnen till växtligheten och hindrar mossa från att växa. Arter som inte tål översvämningar, såsom barrträd, risväxter samt skogs- och myrmossor är fåtaliga i svämskogar. Trädbeståndet domineras oftast av lövträd, och i buskskiktet förekommer till exempel vide, brakved och hägg. Undervegetationen består av gräs, starrar och högväxta gräs, såsom älggräs. Till naturtypen hör svämskogar vid åar och älvar, bäckar, å- och älvmyrningar samt sjöar och dammar. Svämskogarnas särdrag påverkas av hur ofta översvämningarna upprepas, hur långvariga de är och när de inträffar samt av sedimenteringen och topografin i terrängen. Mellan de våta översvänningsperioderna torkar marken i svämskogar.

10) med solexponerade sluttningar i åsskogar avses trädfattiga sluttningar som vetter mot väst-sydost på rullstensåsar och ändmoräner med en lutning på minst 5 procent. Karakteristiskt för en typisk solexponerad sluttning är ett bottenskikt med öppningar, mineraljord som blottas och ett tunt humusskikt. Snön smälter på sluttningarna tidigt på våren och de förblir solexponerade under vegetationsperioden. Den dominerande trädarten på solexponerade sluttningar i åsskogar är i allmänhet tall, men de mest typiska platserna är oftast tämligen trädfattiga. Blandade trädbestånd eller lövträdbestånd förekommer också, särskilt i Södra Finland. Förutom de dominerande växter som är typiska för karga och torra tallmoar växer på solexponerade sluttningar också arter som är typiska för åsar, såsom slåtterfibbla, getrams, backtimjan och kattfot. På solexponerade åssluttningar i Södra Finland kan det förekomma stäppväxter som kräver värme, såsom ryssvedel, samt lundväxter. Åsskogar har naturligt varit förknippade med skogsbränder. Till de solexponerade sluttningar i åsskogar som ska skyddas kan räknas igenvuxna delar där

den öppna växtligheten kan återställas genom skötselåtgärder för att trygga den unika förekomsten av växt- och insektsarter.

11) ålgräsbottnar är submarina växtsamhällen i Östersjön där flerårig växtlighet täcker minst 10 procent av området och andelen bandtång är minst 50 procent av växtligheten. I samhällena förekommer förutom bandtång även andra arter av vattenväxter, såsom natar, särvar, natingar och sträfsse. Ålgräsbottnar förekommer oftast på öppna sandbottnar och grusbotten på 1–8 meters djup, antingen som sammanhängande förekomster eller fläckvis. Bandtång lever vid de yttre gränserna av sina utbredningsområden och fortplantar sig endast vegetativt, vilket innebär att förstörda samhällen sannolikt inte återställs naturligt när förhållandena förbättras. Ålgräsbottnarna lider av övergödning och förstörs av muddring och ankring. Ålgräsbottnarnas storlek varierar mellan några kvadratmeter och flera hektar. Vid avgränsningen av förekomster beaktas bandtångens vegetativa fortplantning, och i avgränsningen inkluderas också sådana glest beväxna eller kala kantområden som lämpar sig för fortplantning.

12) skyddade kransalgsbottnar utgörs av undervattensbestånd av kärlväxter och alger på grunda, skyddade gyttebottnar i Östersjön där de dominerande arterna är kransalger. Där kan bildas täta bestånd av till exempel rödsträfsse, knölsträfsse och grönsträfsse, och i vatten med låg salthalt växer även skörsträfsse och slinke. Kransalgsbottnar förekommer längs hela Finlands kust på skyddade platser såsom i havsvikar, som delar av flador och i öppningar i vassruggar. Naturtypen är känslig för muddring, båttrafik och övergödning. I havsvikar och öppningar i vassruggar ska närliggande fläckar av naturtypen och de områden som ligger mellan fläckarna inkluderas i avgränsningen. I fråga om flador är det ändamålsenligt att avgränsa hela områdena.

13) kalkhällar är bergblottningar som består delvis eller helt av kalcit kalksten och dolomit och som förekommer annanstans än i fjällområdet, och där det förekommer arter som kräver eller trivs i kalk. Till dessa arter hör mossor såsom kalkkvastmossa, kalkfläta, kruskalkmossa, stor klockmossa, planmossa och plyschmossa, kärlväxter såsom kalksvartbräken, murruta, klippbräcka, harmynta och kungsmynta samt lavar såsom kalkspricklav, kalklavgömning, locklavar, jordlavar, vårtlavar och guldskiavlavar. Kalkhällar omfattar, kalkrika strandklippor vid kusten, kalkrika strandklippor vid insjöar, kalkrika kalkrika strandklippor vid åar, kalkrika öppna flacka berghällar, kalkrika trädbevuxna flacka berghällar, solexponerade och skuggiga kalkbergsbranter, gamla kalkbrottsområden där det förekommer arter som är typiska för kalkhällar, kalkrika talusslutningar samt kalkrika hållmarkstorrängar. På platser med kalkhällar kan det förekomma flera kalkhällsnaturtyper. De kalkhällar som finns kvar i Södra Finland är ofta små och lider av igenväxning. Till naturtypen kan också höras igenvuxna delar där de arter som är typiska för kalkhällar kan återställas genom skötselåtgärder.

6 §

Strikt skyddade naturtyper

De hotade, strikt skyddade naturtyper som avses i 65 § i naturvårdslagen är

1) serpentenberg och block- och grusfält är sådana delar av berg, block eller grusfält bestående av serpentinit eller någon annan ultrabasisisk stenart som finns ovan jord och som förekommer annanstans än i fjällområdet och där det förekommer serpentinväxtarter. Till denna naturtyp hör också stenbrott för täljsten och talk som inte längre används för utvinning och där det förekommer serpentinarter. Växtligheten på serpentenberg och block- och grusfält består av såväl serpentinarter eller serpentinraser som andra vanligare arter. Andelen serpentinväxter är störst på öppna växtplatser med liten mängd humus. På serpentenberg kan det också förekomma trädbestånd som behöver avlägsnas som skötselåtgärd. Typiska arter är till exempel grönbräken och spenslig fjällnejlika samt i norra Finland serpentinraserna fjällarv och fjällnörel. Växtligheten

på serpentenberg varierar beroende på växtlighetens utvecklingsfas samt stenens grad av söndervittring och kemiska sammansättning. Serpentinberg med hög karbonathalt kan ha växtlighet som påminner om växtligheten på kalkhällar. Serpentinberg är oftast mosaikartade. Bergblottningar och stenblock varvas med skogar som täcker marken. Som en förekomst räknas en plats där det är högst 50 meter mellan bergblottningar eller block- eller grusfält av serpentenberg.

2) till öppna kustdynor räknas sådana dynor längs Östersjökusten eller i Östersjöns skärgård som bildats av sand till följd av vinderosion och sanddrift, och våtmarker eller säsongsvåtmarker i dynornas sänkor, där det förekommer arter som är karakteristiska för sanddynor. Naturtypen dynor förekommer som bälten längs med stränder och är ofta förenad med sandstränder eller rullstensåsar. De dominerande arterna inom olika dynbälten varierar och utgörs av till exempel saltarv, strandråg, lavar och mossor på sandunderlag, kruståtel, gullris, flockfibbla och kråkbär. Öppna kustdynor är trädlösa eller har ett glest trädbestånd av klenvuxna tallar. Dynområdena kan omfatta delar som förändrats på grund av övergödning, igenväxning, slitage eller främmande arter och vars särdrag kan återställas genom skötselåtgärder. Dynornas öppenhet och sandblottningar är viktiga för många sällsynta insektsarter.

7 §

Fridlysning av arter

De arter som är fridlysta i enlighet med 69 § 2 mom. i naturvårdslagen räknas upp i bilagorna 1–4 enligt följande:

- a) fridlysta djurarter i bilaga 1,
- b) växtarter som är fridlysta i hela landet i bilaga 2,
- c) växtarter som är fridlysta söder om landskapen Norra Österbotten och Kajanalands län i bilaga 3,
- d) växtarter som är fridlysta i landskapen Norra Österbotten, Kajanalands län och Lappland i bilaga 4.

8 §

Hotade arter

De i 75 § i naturvårdslagen avsedda hotade arterna räknas upp i bilaga 5 till denna förordning.

9 §

Arter som kräver särskilt skydd

De i 77 § 1 mom. i naturvårdslagen avsedda särskilt skyddade arterna har märkts ut med en stjärna (*) i bilaga 5 till denna förordning.

10 §

Arter som kräver strikt skydd inom Europeiska unionen

De i 78 § 1 mom. i naturvårdslagen avsedda arter som kräver strikt skydd inom Europeiska unionen räknas upp i bilaga 6 till denna förordning.

11 §

Djurarter som använder samma bo upprepade gånger

De i 70 § 3 mom. i naturvårdslagen avsedda djurarter som använder samma bo upprepade gånger är gråhäger, smålom, större skrikörn, kungsfiskare, trana, knölsvan, sångsvan, kungsörn, havsörn, storskarv, råka, fjällvråk, mindre skrikörn, jaktfalk, backsvala och skogsduva.

12 §

Förvärv av naturskyddsområden

Miljöministeriet beslutar om förvärv av områden till staten för naturskyddsändamål.

De områden som staten förvärvat för naturskyddsändamål är i miljöministeriets besittning. Miljöministeriet kan, innan ett område som staten förvärvat inrättas som naturskyddsområde, överlåta området i Forststyrelsens besittning.

13 §

Periodisering av ersättningar

Första posten av den periodiserade ersättning som avses i 54 § i naturvårdslagen ska betalas inom den tid som i 52 § i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977) bestäms för betalning av slutposten av ersättningen. De övriga posterna ska betalas med ett års intervaller efter att den nämnda tiden gått ut.

En ersättning som är mindre än 200 000 euro periodiseras inte.

Denna förordning träder i kraft den _____ 20 .

Helsingfors den xx xxxx 20xx

...minister Förnamn Efternamn

Titel Förnamn Efternamn